

Det kgl. danske Landhusholdningsselskabs Generalforsamling

den 17. December 1909.

Den ledende Præsident, Hofjægermester *Friis*, aabnede Generalforsamlingen med følgende Udtalelse:

Maa jeg byde D'Hrr. velkommen. Jeg skal begynde med at gøre opmærksom paa, at det er en Undtagelse fra Reglen, at Landhusholdningsselskabet har forlagt Tiden for sin Generalforsamling fra Aften til Middag. Præsidiet har ønsket at prøve dette, idet det har tænkt sig Muligheden af, at Middagen vilde falde heldigere end Aftenen for mange af de Landmænd, der er i Kjøbenhavn. Det ser just ikke ud til, at vi har faaet et meget større Auditorium nu Kl. 1; men paa den anden Side er det heller ikke mindre, end det plejer at være, og dette giver Haab om, at det maa kunne gaa at tage det paa denne Tid af Døgnet.

Efter Lørdag den 4. December har ingen større Forsamling fundet Sted, uden at man har dvælet ved det lige saa uventede som smertefulde Tab, Kongehuset og Landet har lidt ved Prinsesse *Maries* Død. I de 24 Aar, Prinsesse Marie har levet i vor Midte, har hun Aar for Aar i stedse stigende Grad vundet Befolkningens Kærlighed og Sympati. Hun har vundet den ved den Interesse, hun stedse har vist for enhver Gerning, der kunde have Betydning for Danmark og særlig ved den storstiledede Velgørenhed, hun paa saa mange Omraader udfoldede overfor de Fattige og Trængende. Alle vil vi derfor bevare Mindet om den folkekære Prinsesse. (Forsamlingen sluttede sig til disse Ord ved at rejse sig).

Jeg skal dernæst berøre det store Tab, vort Selskab har lidt ved dets energiske og dygtige Præsident, Kammerherre *Sehesteds* Død. Om hans Forhold til vort Selskab og hans Virksomhed i det hele skal jeg henvide til forskellige Udtalelser i Tidsskrift for Landøkonomi, Udtalelser, der sikkert vil være

alle de Tilstedeværende bekendte. Jeg skal derfor indskrænke mig til at fremhæve, at Kammerherre Sehested i sit Arbejde her i Selskabet aldrig lod sig paavirke af Døgnets skiftende Stemninger eller af Lyst til at vinde Popularitet, men altid af, hvad han mente, i Tidens Løb vilde blive Landbruget til varig Gavn. Stort var det Arbejde, Kammerherre Sehested til Tider udrettede i vort Selskab. Med fuld Sandhed kan jeg udtale, at dette Arbejde udelukkende blev ledet af Hensynet til, hvad der for ham stod som det retteste og rigtigste; derved mente han bedst at holde det kgl. danske Landhusholdningsselskabs Traditioner i Hævd og Ære.

Ogsaa Greve *Ahlefeldt-Laurvig-Lehn* og Sekretær *Krogh* skal nævnes her. Føstnævnte var i flere Aar Medlem af Selskabets Bestyrelse; han var, som vi alle véd, Formand for Landmandsforsamlingen i Odense i 1900, og begge har udfoldet, hver paa sin Maade, en ikke ringe Virksomhed i vort Landbrugs Institutioner. Ogsaa Mindet om disse Afdøde vil vi holde i Ære. (Alle rejste sig).

Efter Dagsordenen meddeltes derpaa Udfaldet af de foretagne Valg.

Sekretær *Hertel*: Udfaldet af Afstemningen har været følgende:

Ialt er afgivet 150 Stemmesedler.

Til Præsident er Kammerherre, Hofjægermester *C. A. R. Bech* valgt med 136 St.

Til Bestyrelsesmedlemmer er Professor, Dr. med. *B. Bang* genvalgt med 146 St., Godsejer *H. Branth* genvalgt med 140 St., Forpagter *G. F. G. Schroll* genvalgt med 141 St., Inspektør *J. P. Leegaard* genvalgt med 139 St., Proprietær *C. Grut Hansen* genvalgt med 141 St., og Forstander *H. P. Larsen*, Malling, valgt med 88 St.

Til Revisor er Godsforvalter *J. Holm*, Løvenborg, genvalgt med 139 St.

Til Bestyrelsen for »Fond for Landmænds Uddannelse« er Professor *V. Maar* genvalgt med 141 St.

Landboforeningernes Stemmegivning til Bestyrelsesraadet har faaet følgende Udfald: for Viborg Amt: Jægermester *Krabbe* til Hald, for Randers Amt: Godsejer *G. de Lichtenberg* til Hessel, for Aarhus Amt: Gaardejer *Anders Nielsen*, Svejstrup Østergaard, for Svendborg Amt: Forpagter *J. Willumsen*, Anhof, for Københavns Amt: Landbrugslærer *Chr. Christensen*, Tune, og for Bornholms Amt: Proprietær *O. A. Kofoed*, St. Munkegaard.

Paa sit Møde i Gaar har Bestyrelsesraadet genvalgt til Medlem af B o g u d v a l g e t: Landstingets Formand, Forpagter *Chr. Sonne*, og til Medlem af B e l ø n n i n g s u d v a l g e t genvalgt Godsinspektør *H. C. G. Tilemann*, Mosager, og i Stedet for Forstander *N. Pedersen*, Ladelund, valgt Amdraadsmedlem *J. P. Jensen*, Gl. Sole; samt til Medlemmer af Bestyrelsen for Kontrollen med Korn- og Foderstoffer i F r i h a v n e n genvalgt Grosserer *Wm. H. Smith*, Grosserer *G. Hage* og Landbrugsministeriets Tilsynsførende med Landbrugets Udførselsforhold *R. Schou*.

Den ledende Præsident: Jeg tvivler ikke om at være i fuld Overensstemmelse med D'Hrr., naar vi udtaler vor Tilfredshed med, at Kammerherre *Bech* er traadt ind i Præsidiet. Jeg tvivler ikke om, at der ved Hr. Kammerherren vil blive tilført Selskabet Initiativ og Erfaring paa mange Omraader. Jeg haaber, at Virksomheden i Selskabets Præsidium ogsaa i enhver Henseende maa blive tilfredsstillende for Kammerherren selv. Maa jeg byde Dem Velkommen. — Kammerherre *Bech:* Min bedste Tak!

Sekretæren oplæste Navnene paa de i Aarets Løb indmeldte, som alle var optagne som Medlemmer. Deres Antal var 28.

Medlemantallet stiller sig derefter saaledes:

Ved Generalforsamlingen forrige Aar havde Selskabet	796	Medlemmer.
Optagne i Aarets Løb er	28	—
	<hr/>	
	824	Medlemmer.
Afgaaede ved Døden 16, udmeldte 30	46	—
	<hr/>	
Selskabet har altsaa den ¹⁷ / ₁₂ 1909	778	Medlemmer.

Det reviderede Regnskab for Regnskabsaaret $\frac{1}{4}$ 1908 til $\frac{31}{3}$ 1909 fremlagdes med tilhørende Bilag til Medlemmernes Gennemsyn. Revisorerne havde fundet Regnskabet fuldstændig i Orden, og i Bestyrelsesmødet Dagen før Generalforsamlingen var der givet Regnskabsføreren *D e c h a r g e*.

B e r e t n i n g e r .

Om Selskabets almindelige Virksomhed aflagdes følgende Beretning af Sekretær *H. Hertel:* Beretningen om Selskabets daglige, fra Aar til Aar tilbagevendende, Arbejde maa som sædvanlig blive ikke blot brudstykkeagtig, men ogsaa kortfattet om de fremdragne Brudstykker. Indenfor »den almindelige Virksomhed« henhører for det første et ret omfat-

tende Oplysningsarbejde. Dette forgrener sig atter paa forskellig Vis. Først henhører herunder Udgivelsen af Skrifter. Medlemmerne har i Aar foruden de 2 Tidsskrifter, Landøkonomisk Aarbog, Konsulentberetningen og Aarsberetningen kun modtaget et Skrift: Landbrugskandidat Anton Christensens »Lærebog i Planteavl«. I en ikke for fjærn Fremtid haaber Selskabet imidlertid at kunne udsende en Række gode Skrifter, i det kommende Aar saaledes Bøger om Ukrudtet og dets Bekæmpelse og om det gamle Frederiksborg Stutteris Historie, ligesom Selskabet venter inden Udgangen af 1910 at modtage Manuskriptet til 6. og sidste Bind af Skriftet »Landbrugets Udvikling i Danmark«. Dernæst omfatter Oplysningsarbejdet: Afholdelsen af Foredrag. Der var i 1909 planlagt 7 saadanne, men der blev kun holdt 5. Det maa maaske være mig tilladt at indskyde her, at der foreløbig er planlagt 7 Foredrag i den kommende Vinter, nemlig af Veterinærkonsulent Arup om vore Kvæg- og Kødmarkeder, af Hofjægermester v. Beck om Landbrugets Benyttelse af fremmed Arbejdskraft, af Direktør Michael Koefoed om Kreaturtællingen 1909, af Professor Kølpin Ravn om Plantesygdomme, af Statskonsulent Mørkeberg om det kanadiske og af Regeringskonsulent Schou om det irske og engelske Landbrug, samt af Forstander Tuxen om Landbrugets Udvikling siden 1835. Endvidere falder Uddeling af Skrifter ind under Oplysningsarbejdet: der er i 1909 uddelt til Biblioteker, Laanebogsamlinger, Skoler, Soldaterhjem, uden- og indenlandske Selskaber m. fl. ialt 5209 Bind. Endelig omfatter Oplysningsarbejdet Besvarelse og Ekspedition af den Mængde Forespørgsler og Henvendelser, der rettes af Danske og Fremmede til Selskabet. Hvad der kommer fra Udlandet af saadanne Henvendelser er meget og tit af forbløffende Natur. Selskabet modtog saaledes i Sommer fra Portugal en hektograferet Skrivelse, i hvilken Brevskriveren, der undertegnede sig Prins af det og det, meddelte, at han agtede at skrive en Bog om de europæiske Landbrugs Foreningsvæsen og i den Anledning udbad sig saa mange Oplysninger om vort, at skulde Selskabet besvare dem, havde det i Virkeligheden selv skrevet vort Foreningslivs Historie. Skrivelsen var som sagt hektograferet og er altsaa sandsynligvis sendt til en Mængde Institutioner i Udlandet. Det er jo en ret nem Maade at tilvejebringe Materiale paa til et »interessant« Værk. Et andet Eksempel: Selskabet faar ofte Anmodning fra Udlandet om at tilvejebringe Billeder og Fotografier vedrørende vort Landbrug, men det er sjældent, at det faar en saa vidtgaaende Fordring som den en fremmed Journalist for nylig rettede til

det om ikke blot at fremskaffe forskellige Billeder, men ogsaa om at sende ham Clichéer til disse. Var blot alle Henvendelser af den Natur, foraarsagede de saa vist ingen Ulejlighed, thi Selskabets Papirskurv faar dem til Besvarelse. Men det gaar Landhusholdningsselskabet som det gaar saa mange andre Institutioner og Personer her i Landet, at der indløber en Del Anmodninger fra Udlandet, som ikke kan lades ubesvarede. Særlig har vort Landbrugs Foreningsvæsen jo faaet et vist Ry i fremmede Lande, og mange er de, der ønsker i sluttet Rejse-selskab, ved en Studierejse eller gennem Litteraturen at gøre sig nærmere bekendt med vort Foreningsvæsen. Antallet af Henvendelser herom vil snarere forøges end formindskes i kommende Aar, og de foraarsager ofte Ulejlighed og Tids-spilde. Det vilde sikkert af alle, der modtager saadanne Henvendelser, føles som en Lettelse, hvis der var et Slags Bureau, der modtog offentlig Understøttelse for at bistaa Fremmede med Planlæggelse af Rejser og Tilvejebringelse af Oplysninger, og til hvilket man altsaa var berettiget at henvise videbegærlige eller rejselystne Udlændinge.

Der tjener for Tiden 30 Landvæsenlæringer og 1 Foderlærling under Selskabet. I 1909 har Selskabet givet 2 udtjente Læringer Understøttelse til Ophold paa en Landbrugsskole.

I 1909 har Selskabet som sædvanlig givet en Del Understøttelser til forskellige Øjemed, dels af sine egne Midler, dels af Midler fra Julius Skrikes Stiftelse; af de sidste har saaledes Statens Planteavlssudvalg modtaget 600 Kr. til Undersøgelser vedrørende Ordning og Bearbejdelse af Dyrkningsforsøg med Landbrugsplanter og 400 Kr. til Undersøgelse af ældre Græsmarker, Forsøgsleder E. Lindhard har modtaget 500 Kr. til en Undersøgelsesrejse i 1910 i de forenede Stater i Nordamerika, Fru mag. scient. Rostrup 500 Kr. til fortsatte Studier angaaende Bekæmpelse af Landbrugets Skadedyr og Statskonsulent Hørlyck 300 Kr. til fortsatte Rejser for at undersøge Forholdene med Hensyn til Afsætning af Ost. — Af Hædersbelønninger for udvist Landboflid er der i Aar uddelt 3 almindelige Sølvbægere, nemlig til Husmændene Kristen Kristensen Sneftrug i Hammerum Herred, Eskild Peter Henriksen Frøjk i Hjerm Herred og Niels M. Jørgensen i Kronborg Herred; endvidere er der uddelt 2 Diplomer: til Husmændene Mikkil Kristian Sørensen i Hammerum Herred og Jens Peter Pedersen i Vester Herred. Endelig er der tildelt Højskoleforstander Anders Jørgensen i Høng Selskabets store Sølvbæger. I Reglerne for Uddelingen hedder det i § 6, at »Belønningsudvalget har Ret til at indstille Mænd, særlig af Landbostanden, der f. Eks. som

Opfindere eller Fabrikanter af Landbrugsmaskiner, som Opdrættere eller ved et stort og fortjenstfuldt teoretisk eller praktisk Arbejde i særlig Grad have virket til Gavn for det danske Landbrug i Almindelighed, til en Udmærkelse af Selskabet«. Fire Gange har Belønningsudvalget gjort Brug af denne Paragraf: i 1902, da Forpagter Bokelmann modtog Selskabets store Sølvbæger, i 1906, da Dyrlæge Schmidt i Kolding fik det, i 1908, da det tildeltes Gaardejer Niels Kristensen i Ølgod Sogn for hans Fortjenester ved det første danske Andelsmejeris Oprettelse, og nu i Aar, da Forstander Anders Jørgensen har modtaget det som Anerkendelse for hans store og uegennyttige Arbejde for Husmandssagen og særlig som den, der har taget Initiativet til Husmandsrejserne.

I den i Fjor aflagte Beretning meddeltes det, at man i Aar paatænkte at oprette korte Kursus paa Dalum og Ladelund Mælkeriskoler for Mejeribestyrere, der har faaet Del i Statsunderstøttelsen til Mejerskers og Mejeristers Videreuddannelse. Disse Kursus er afholdte paa Dalum fra d. 5. til 10. Juli og paa Ladelund fra d. 2. til 7. August. Der er af Mænd som Professor Orla Jensen, Konsulenterne Ellbrecht, N. Pedersen og Wennevold, Landbrugslærerne Kyed, Konradi og H. Appel, Direktør Gottlieb m. fl. holdt Foredrag om Mælkebakteriologi, Ostelavning, Køleanlæg, Kærneælttere, Regnskabsføring med flere Æmner. Fra næste Aar af paatænker man at udvide det 4 Maaneders Kursus til et 8 Maaneders for de Undermejerister, der faar Statsunderstøttelse. Efter Forhandling med »Dansk Mejeristforening« har Selskabet i den Anledning indstillet, at Bevillingen forhøjes fra 20,000 Kr. til 25,000 Kr., og denne Forhøjelse er optaget paa Finanslovforslaget, saa man kan haabe paa, at den vil blive vedtaget.

Paa et Møde i Juni Maaned forhandlede Selskabet med Repræsentanter for det praktiske og teoretiske Mejeribrug om Oprettelsen af et Forsøgsmejeri, og et nedsat Udvalg har udarbejdet en foreløbig Plan for et saadant. Statens for Øjeblikket noget vanskelige finansielle Stilling har imidlertid medført, at man mener det rigtigst foreløbig at lade Sagen hvile. Men den vil atter blive optagen, naar Selskabet mener, at der bliver pekuniær Mulighed for dens Realisation.

Selskabet har i Aar foranstaltet en landøkonomisk Fællesrejse til Rhinprovinsen i Dagene fra d. 15. til 28. Juli. Hofjægermester A. *Tesdorpf*, Pandebjerg, repræsenterede Selskabet paa Turen, der lededes af den tidligere tyske Landbrugsudsending i Kjøbenhavn, Dr. phil. *Hollmann*. Selskabet gik ud fra, at skulde den enkelte Deltager i Rejsen have det

størst mulige faglige Udbytte af denne, maatte Deltagernes Antal ikke blive for stort, og det sattes derfor til 20 som Maksimum. Ti Herrer deltog i Turen, der forløb udmærket. Det er bleven sagt, at Selskabet ikke sørgede for, at Rejsens Planlægning blev almindelig bekendt. Selskabet gjorde imidlertid udførlig Rede for Rejseprogrammet i »Tidsskrift for Landøkonomi«, der jo tilstilles samtlige dets Medlemmer, og med sædvanlig Velvilje bragte Landbrugsbladene en Meddelelse om den forestaaende Rejse. Hvad skulde vi gøre mere? Det drejede sig jo om en Rejse, hvori højst 20 af Selskabets Medlemmer kunde deltage, men en, hvad Deltagernes Antal angaar, saa begrænset Rejse kunde man dog ikke lade bekendtgøre ved Kirkestævne i alle Landets Kirker.

Til Slutning endnu kun nogle faa Ord om det Tab, Kammerherre *Sehesteds* Død var for os paa Selskabets Kontor. Det var i høj Grad lærerigt og ansporende at arbejde sammen med Kammerherren, og personlig har jeg kun kendt faa Mennesker, der som han forstod at vække Interesse for og Lyst til Arbejdet. De fleste Mennesker holder jo nu engang ikke af Kritik, men man kunde — hvor besynderligt det end lyder — ligefrem glæde sig til hans Kritik, thi i langt de fleste Tilfælde var den lærerig, den aabnede ny Synspunkter og den var altid præget af en vis Hensynsfuldhed og Respekt for det udførte Arbejde. Og var et Arbejde gjort, som Kammerherre *Sehested* først senere fik Lejlighed til at blive bekendt med, kritiserede han det aldrig, men roste det altid — uden at jeg derfor tror, at han altid fandt det lige fortræffeligt. Han var vor Foresatte, og vi glemte det ikke, men i mange Tilfælde blev dette Forhold ligesom bortelimineret og afløst af en personlig Imødekommenhed, der var dikteret af Kammerherre *Sehesteds* Interesse for det Arbejde, Vedkommende gjorde, og som han satte Pris paa.

Kammerherre *Sehested* var en saa ridderlig Karakter, en saa udpræget Personlighed, at vi, der arbejdede i mange Aar sammen med ham, altid vil bevare Mindet om ham frisk og grønt.

Beretning om »Fond til Landmænds Uddannelse.

Beretning om Fondens Virksomhed i det 40. Forretningsaar, 1909, aflagdes af Kassereren, Landbrugskandidat *H. C. Larsen*.

Angaaende de ledige Stipendier indkom der 16 Ansøgninger, som alle gik ud paa, at vedkommende var uformuende

og ønskede Understøttelse til Studium ved den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole for derefter at søge Ansættelse som Lærer ved en Landbrugsskole, som Konsulent eller i lignende Virksomhed. Der blev tilstaaet: 3 Ansøgere Understøttelse paa 15 Kr. maanedlig i 8 Maaneder og 2 Ansøgere 15 Kr. maanedlig i 12 Maaneder. Understøttelserne vil tilsammen udgøre 720 Kr., og da der var 803 Kr. 58 Øre til Raadighed, vil der blive et Overskud af 83 Kr. 58 Øre at overføre til næste Aars Regnskab. Det var Tanken næste Aar at yde en Understøttelse mere end i Aar, altsaa 6 i Stedet for 5.

Beretning om Mejerikonsulentvirksomheden.

Mejerikonsulent *G. Ellbrecht*: Som Supplement til min Aarsberetning tillader jeg mig her paa Generalforsamlingen at fremkomme med nogle af de Resultater, som man i Ulandet er kommen til angaaende *Maskinmalkning*, og samtidig tilføje lidt om de sparsomme Erfaringer, som vi har høstet her hjemme.

I den Litteratur, som har været mig tilgængelig, finder man kun noget af Betydning i Beretningerne fra de amerikanske Forsøgsstationer, f. Eks. fra Kansas, Ontario (Kanada). U. S. Department of Agriculture, Pennsylvania, Tennessee, Wisconsin og Nebraska. Fra Ny Zeeland findes i Dairy Commissioner, *D. Cuddie's* Beretning fra 1907—08 ogsaa nogle Oplysninger af en mere praktisk Natur. Fra Evropa findes der vistnok ikke — saa vidt mig bekendt da — nogen Beretning siden *Martiny's* Bog om den i sin Tid saa bekendte »Thistle« Maskine.

De amerikanske Forsøgsberetninger er gennemgaaende ikke affattede i en saadan Form, at man kan uddrage noget synderligt af Betydning for os; de er, om jeg saa maa sige, noget for praktiske og har deres væsentligste Betydning for amerikanske Forhold. Det synes dog imidlertid, som om Forsøgene fra Wisconsin kan give os nogle Resultater, da de strækker sig over flere end én Laktationsperiode, men den foreløbige Beretning, der nu foreligger, er al for summarisk til, at man kan faa noget rigtig ud af den. Den endelige Beretning med Tabellerne kan imidlertid snart ventes. Derimod forekommer Nebraska Forsøgene mig at være godt udførte og velovervejede; de har endvidere den store Fordel fremfor de andre, at de strækker sig over en hel Laktationsperiode, og at

der som Sammenligningsbasis er taget en Del foregaaende Laktationsperioder med Haandmalkning. Der var 20 Køer under Forsøg, nemlig 11 Jersey, 7 Hollændere, 1 Guernsey og 1 Jersey Korthorn. Gennemsnitlig havde disse 20 Køer en Laktationsperiode paa 303 Dage, gav 6517 lbs Mælk, næsten 263 lbs Smørfedt eller 306 lbs Smør. Fedtprocenten var 4.30. Der eftermalkedes næsten 221 lbs Mælk eller 3 pCt., hvilket er omtrent 0.75 lbs daglig.

Til Forsøgene var kun saadanne Køer medtagne, som lod sig malke ordentlig med Maskine. Det viser sig nemlig, at enkelte Køer ikke lader sig maskinmalke, og det vil da være ganske uretfærdigt, om disse medtoges i Forsøgene. Antallet af saadanne Køer er imidlertid ganske ringe og gaar maaske ikke engang op til 2 pCt. 12 af Køerne havde været saa længe i Besætningen, at man havde fuldstændig Besked om deres tidligere Mælkemængde. I Gennemsnit gav disse 12 Køer i Perioderne før Maskinmalkningen 7845 lbs Mælk med 378 lbs Smør. Laktationen varede 345 Dage. For Maskinmalkning var Tallene 6590 lbs Mælk med 302 lbs Smør og en Laktation paa 306 Dage. Forskellen er altsaa 1255 lbs Mælk, 76 lbs Smør og 39 Dage i Laktationen. Procentvis er der altsaa en Nedgang af 16 pCt. i Mælkeudbyttet og 20 pCt. i Smørudbyttet. Forsøgene viser os altsaa i Ord: Kortere Laktation, mindre og tyndere Mælk. I øvrigt henvises til Tabellen, som jeg her har sammendraget (se næste Side).

Som man vil se, varierer Perioderne før Maskinmalkningen fra 1—10 og Gennemsnittet er 3 Perioder. Alderen ved Maskinmalkningens Begyndelse var gennemsnitlig 6 Aar, varierende fra 3—12 Aar. Af hele Holdet (20 Køer) gav 6 ingen Eftermalkning, 4 kun meget lidt, Resten mere eller mindre, og senere, da Køerne vænnedes til Maskinen kun lidt eller intet.

For en Kos Vedkommende har man Resultater for 2 Laktationsperioder. Sammenligningen er dog ikke helt paalidelig, da der er haandmalket lidt i første Periode. Resultatet var:

	Laktation.	Mælk.	Fedt.	Smørfedt.
1. Periode.....	280 Dage	5203 lbs.	4.85 pCt.	253 lbs.
2. —	259 —	5615 —	5.41 —	294 —
Forskel.....	÷ 21 Dage	+ 412 lbs.	+ 0.56 pCt.	+ 41 lbs.
				= 48 lbs. Smør.

Der blev gjort Forsøg med skiftevis Haand- og Maskinmalkning af 14 Køer i 6 paa hinanden følgende Uger. Resultatet var:

	Haandmalkning				Maskinmalkning			
	Lakta- tioner	Dage: Mælk	lbs. Mælk	lbs. Smørfedt	Alder	Dage: Mælk	lbs. Mælk	lbs. Smørfedt
1	10	307	7309	314.6	12	252	4185	173.7
2	7	337	6235	305.3	9	217	4051	170.0
3	4	338	6329	275.3	6	283	5100	225.4
4	4	279	7958	263.0	9	287	6375	195.0
5	2	354	7584	351.2	9	343	6368	312.8
6	2	344	9502	375.8	?	329	8845	351.2
7	2	354	5598	279.2	4	297	4394	207.7
8	2	365	6834	305.3	4	280	4721	213.5
9	2	362	10392	393.1	5	315	10376	365.2
10	1	365	10427	362.2	3	363	8104	292.5
11	1	365	8412	269.0	3	308	8216	270.1
12	1	365	7557	392.8	5	399	8344	327.6
Gesn.	3.17	345	7845	323.9 = 378 lbs. Smør	6.3	306	6590	258.7 = 302 lbs. Smør

tatet blev omtrent samme Mælkemængde, nemlig henholdsvis 2030 og 2034 lbs Mælk, men Fedtprocenten var derimod henholdsvis 4.5 og 4.0, altsaa en ret betydelig Nedgang for Maskinmalkning. Eftermalkningen var derimod ualmindelig stor og øgedes i Løbet af Forsøgene. Medens Eftermalkningen saaledes var 67 lbs i første Uge, var den 159 lbs i sidste Uge. Forsøget lærer os altsaa, at der tabes i Smør ved skiftevis Maskin- og Haandmalkning, og at Eftermalkningen øgedes ganske betydeligt.

Forsøg med 10 Køer i 10 Uger sammenlignet med et andet Hold, ligeledes paa 10 Køer i 10 Uger, viste, at Maskinmalkningen snarere var bedre end daarligere i Perioden, ligesom Eftermalkningen kun var yderst ringe, nemlig gennemsnitlig 2.2 lbs pr. Uge pr. Ko. I enkelte Uger var den praktisk talt Nul. Dette synes at tyde paa, at Maskinens mulige Indflydelse først kommer senere i Laktationsperioden, da ellers de omtalte Forsøg modsiger sig selv.

Der gjordes endelig ogsaa Forsøg med Efterstripning, og

det viste sig klart og tydeligt, at det var aldeles nødvendigt at eftermalke Køerne og at give Yverne Massage under Malkningen. En vel gennemført Massage, f. Eks. naar $\frac{2}{3}$ af Mælken var lagt ned, viste sig at have en betydelig Indflydelse paa Renmalkningen, ligesom Eftermalkningen derved reduceredes til et rent Minimum.

Forsøgene var gjorte med Maskinen »Viktoria« (Lawrence-Kennedy-Burrell), der jo som bekendt er en Sugemaskine. Det er derfor ikke givet, at Forsøg med andre Maskiner vil give samme Resultat, men de giver os dog Fingerpeg. Maskinens Konstruktion og de Fordringer, der stilles til Malkningen er jo de bestemmende Faktorer, og navnlig er de sidstnævnte meget forskellige i de forskellige Lande.

Der er ikke mange Steder her i Landet, hvor man har anvendt Maskinmalkning mere end i et Aar, og fra flere af disse Steder er der ikke kommen mig noget egentlig Aarsopgør i Hænde, men kun Meddelelse om det gennemsnitlige Mælkeudbytte har været større eller mindre end den tilsvarende Periode det foregaaende Aar. Jeg har altsaa ikke noget særlig stort Materiale at arbejde med, saa »Resultaterne« maa ogsaa her tages med alle mulige Forbehold.

For at faa en Sammenligning mellem Haandmalkning i Vintersæsonen 1907—08 og Maskinmalkning i samme Tid 1908—09 paa Gaarde, der har haft Maskinmalkning, har jeg søgt at faa det størst mulige Antal Gaarde eller Kontrolforeninger til at opgive mig Resultaterne af Haandmalkning i angivne Perioder. Jeg kan da sammenligne Haandmalkning og Maskinmalkning paa de Gaarde, hvor den er indført, og Kontrol haves fra Beretninger i samme Tidsrum fra Gaarde, hvor der endnu ikke har været udført Maskinmalkning.

I den Anledning lod jeg et Opraab indrykke i 18 Landbrugsblade og skrev til 14 Foreningskonsulenter og Kontrolassistenter, men jeg fik desværre ikke noget Svar paa mine Anmodninger. Ved personlig Henvendelse til en Del Brugere af Malkemaskiner fik jeg imidlertid en Del gode Oplysninger, ligesom jeg fik Oplysninger fra 20 sjællandske Gaarde, hvor der ikke var Maskinmalkning. Senere fik jeg ved personlig Henvendelse Resultater fra 2 fynske Kontrolforeninger. Fra 30 Andelsmejerier, som jeg ligeledes tilskrev, fik jeg Svar fra dem alle.

Resultatet kan ganske kortelig angives saaledes, at Beretningerne fra Gaarde, hvor der er Maskinmalkning, næsten enstemmigt lyder paa et Mindreudbytte, fra enkelte endog et ganske betydeligt Mindreudbytte, medens Gennemsnit

fra Herregaardene, Kontrolforeningerne og Andelsmejerierne angiver et, ganske vist ringe Merudbytte til Fordel for Haandmalkningen.

Skønt dette jo ikke med Sikkerhed viser os noget, saa kan man maaske dog sige, at det tyder paa, at Maskinmalkning ikke staar fuldstændig paa Højde med Haandmalkning. Dette i Forbindelse med ovenomtalte Forsøg peger efter min Mening hen paa, ja ligefrem maner os til at være forsigtige, inden man anskaffer Malkemaskiner. Jeg tror ganske vist, at vi herhjemme har Maskiner, der kan malke som en Gennemsnitsmalker, men næppe bedre; staar man derfor over for den sørgelige Kendsgerning ikke at kunne faa malket sin Besætning af Mangel paa Arbejdskraft, og at man derfor enten maa sælge en Del bort eller anskaffe Malkemaskiner, ja saa tror jeg alligevel, at jeg vil tilraade det sidste, ellers ikke.

Hertil kommer, at alle Gummislanger er meget vanskelige at holde rene, og en daarlig Rengøring giver en Mælk, der i bakteriologisk Henseende absolut er mere uren end Mælk, der er haandmalket under almindelige hygiejniske Forhold. Ja, i en Beretning fra Ny Zeeland udtaltes endog, at en Del af 2. Klasses Osten kan henføres til Mælk fra maskinmalkede Køer. En af Konsulenterne dersteds skriver, at ca. 50 pCt. af »Maskinmælk« var lige saa god som haandmalket Mælk, og af de andre 50 pCt. var Halvdelen, altsaa 25 pCt. af al Mælken, i Virkeligheden den sletteste Mælk, der leveredes.

Den, der maskinmalker, skal have indgaaende Kendskab til Maskinen, selvfølgelig, men han skal sandelig ogsaa kende sine Køer, om han vil have et godt Resultat.

Der er nu mange Anlæg i Virksomhed rundt omkring i Landet, og flere af Brugerne har sikkert faaet sig en bestemt Mening om de Maskiner, de har, men jeg vil dog nu indtrængende raade D'Hrr. til ikke at danne sig en Mening alt for hurtig, thi en Fejltagelse nu kan let blive skæbnesvanger for hele den Bevægelse, der nu er rejst, og for alle de Anlæg, som allerede findes eller maaske vil komme.

Thi det er jo klart, at selv en Afgivelse pr. Ko af et Par Hundrede Pund Mælk mod det foregaaende Aar, hvor der haandmalkedes, i Virkeligheden ikke siger os noget, da jo saa mange tilfældige Omstændigheder, lokale Forhold, Foder, Sygdom og lignende kan bevirke saadanne Afgivelser, og man kan og maa ikke bygge paa dem. Anderledes stiller det sig, om mange Resultater fra forskellige Anlæg spredte over hele Landet kan blive samlede og bearbejdede under et, thi saa kan de ovenomtalte Forhold blive nivellerede og Resultaterne ander-

ledes paalidelige. Skønt jeg ved, at det vil blive et brydsomt Arbejde, skal jeg gerne modtage Regnskaber fra de Gaarde, hvor der er Maskinmalkning og sammenarbejde dem til et fælles Hele, men hvis f. Eks. ikke 20 melder sig, bliver Resultatet neppe meget bevendt. Melder der sig 20 eller flere, kan vi faa Oplysninger, der er af Betydning ikke alene for Brugeren, men ogsaa for den, der senere ønsker at anskaffe et Anlæg. Disse eventuelle Oplysninger sammenholdte med de Resultater, Forsøgslaboratoriet kommer til, vil saa rimeligvis blive afgørende for de nuværende Maskiners Fremtid.

Jeg staar selvfølgelig til Disposition med alle de Oplysninger, der maatte ønskes vedrørende Deltagelsen i en saadan Samarbejden mellem Brugerne af Malkemaskiner, og jeg behøver vel ikke at tilføje, at det indkomne Materiale vil blive behandlet med al fornøden Diskretion.

Kammerherre *Castenschiold*: Der er blevet talt om, at vi skulde være noget varsomme med disse Maskiner. Men hvorledes er vi da stillede med Haandmalkningen? Jeg har staaet i det Tilfælde ikke at have en Malker om Morgenen i Sneføre; og hvad det vil sige for Køerne, kender D'Hrr. vist nok. Det, man tidligere kunde høre hver Morgen: Nu mangler der 1 eller 2 eller 3 Piger, vi kan ikke faa malket, Mælken kan ikke komme afsted; det er ganske faldet bort, efter at vi har faaet Malkemaskinen. Jeg har brugt Maskinen, saavidt jeg husker fra 1. Oktober, da jeg begyndte med 120 Køer, og jeg er fuldstændig fornøjet med Maskinen. Hvorvidt man faar mere eller mindre Mælk end ved Haandmalkning er aldeles umuligt for mig at sige noget om, da jeg hvert Øjeblik har »Nybærekøer«. Jeg har været opfordret til at gøre Forsøg, men jeg har altid sagt Nej, fordi slet gennemførte Forsøg er værre end ingen Forsøg, og jeg ser ikke, hvorledes vi praktiske Landmænd kan gøre Forsøg, som virkelig er noget værd. Jeg har en Maskine, som hedder »Wallace« fra Brødrene Bendix; jeg har haft lidt Uheld med Motoren, men ikke med Maskinen. Motoren gjorde Strejke, og saa var flere af Køerne urolige; men jeg har næsten ingen Køer, som ikke vil staa for Maskinen, og Eftermalkningen, som jeg har foretaget, har været mindre og mindre, da »Nybærekøerne« og Kvierne malkes saa at sige aldeles rene. Men her at sige, at Maskinen i Længden vil gøre Fyldest, det tør jeg ikke. Jeg er ikke Forsøgsmand og vil ikke være det; men jeg kan kun sige, at naar man somme Tider stod og saa at sige ikke havde én Malker, er man nødt til at gribe efter et Halmstraa, og jeg er fornøjet dermed. Foreløbig har jeg ikke

set nogen videre Ulemper ved Malkningen med »Wallace«-maskinen; jeg kender ikke nogen anden Maskine og kan altsaa ikke bedømme dem; men det vilde være kært for os Landmænd at høre forskellige Udtalelser derom. Jeg kan ikke tro andet, end at der maa være nogen her tilstede, som har benyttet denne eller en anden Maskine. Jeg er overbevist om, at Forsøgslaboratoriet med stor Energi vil gribe fat paa den Sag, fordi den har overordentlig Betydning; i Tidsskrifter fremkommer der jo stadig mere eller mindre righoldige Artikler derom. Jeg kan nu paa Gaarden have det Personale, som er nødvendigt og kan ikke let komme til at staa overfor det Forhold, at vi ikke kan faa malket vore Køer.

Den ledende Præsident: Da jeg har en Del Kendskab til, hvad der passerer ude paa Forsøgslaboratoriet, kan jeg udtale, at Interessen for Forsøgene med Malkemaskiner har været stor paa Laboratoriet. Det har ogsaa begyndt Forsøgene dermed for længe siden — derom kan Kammerherre Oxholm ogsaa udtale sig — og der er vistnok ogsaa en Beretning paa Stablen, men den kommer kun til at omfatte én Maskine, saavidt jeg véd. Der har vist været gjort Forsøg i det hele med tre Maskiner; men under Forsøgene har det vist sig, at de to Maskiner havde saadanne Mangler, at Forsøgslaboratoriet maatte opgive at fremlægge Resultaterne. Men i hvert Fald vil der snart fra Laboratoriet fremkomme Beretning for en enkelt Maskines Vedkommende om Forholdet mellem Haandmalkning og Maskinmalkning.

Kammerherre Oxholm: Jeg maa maaske paa given Opfordring udtale mig lidt om selve Maskinen, derimod ikke om en Sammenligning mellem Maskin- og Haandmalkning. Man tilbød fra Sverige hos mig at opstille en Maskine, som skulde drives ved en Petroleumsmotor. Den blev indrettet i en særlig beliggende Stald men Port i Midten. Paa hver Side af denne var der opstillet 24 Køer, altsaa 48 tilsammen. Saa blev der indrettet det fornødne Stillads til Malkemaskinen i begge Staldene, og Motoren blev stillet op udenfor Porten ved Bagsiden af Bygningen. Der mødte fra Fabrikanten en Maskinmester, og han tog altsaa hele Sagen i sin Haand. Det gik jo saa slideligt og taaleligt til at begynde med; men han blev kaldt bort, han skulde til Tyskland, hvor den samme Fabrikant skulde opstille noget. Der kom en anden Mand, og saa skulde imidlertid en Mand af mine egne Folk oplæres — jeg tror det var en Foder-mesterelev. Han skulde have med Malkningen at gøre, sætte Selerne paa Køerne og flytte dem fra Køerne over i den anden

Stald, tage dem ned og gøre dem rene, kort sagt passe det hele indvendige løbende Apparat og tillige paase Malkningen, passe paa, om noget kom til at sidde skævt ved de Plader, som Mælken løber nedad, medens den ny Maskinmester skulde passe Motoren udenfor. Den gik ikke godt; det hed sig, at det var ikke den rette Slags Petroleum. Saa drejede vi en Tid paa et Haandtag med en Husmand her og der, som vi bedst kunde, og det gik kun smaat og tarveligt. Imidlertid kom der en anden Motor, og de fik forhaabentlig den rette Slags Petroleum — jeg véd ikke hvorfra — og der kom en anden Maskinmester. Vi kørte videre; men saa hændte der noget, som hverken vi eller Fabrikanten havde forudset, nemlig at den af mine Folk, som skulde passe alt dette, var fuldstændig overlæstet med at spænde af og spænde paa og blive færdig med at lægge alle disse Apparater rigtig paa; og det er, som det blev fremhævet af en foregaaende Taler, overordentlig nødvendigt. Han enten fik sin Afsked eller løb sin Vej, det erindrers jeg ikke, og det har heller ingen Betydning. Det gik overordentlig tarveligt, og da vi ikke havde købt Maskinen, men kun faaet stillet den til Disposition, pakkede vi den en skønne Dag ned i de Kasser, som stod der, og sendte den tilbage med vor ærbødige Kompliment og Tak for Laan. Det er ikke noget særdeles glædeligt Resultat i Forhold til det, Kammerherre Castenschiold til Borreby har meddelt os. Jeg véd ikke, hvilken Maskine han har, og jeg vil ikke nævne den, jeg har haft; men de Erfaringer, jeg har gjort, er ikke rigtig gode. Hvis De spørger mig om mit personlige Indtryk, er det det, at skal man have en Malkemaskine, kan man først og fremmest kun have den paa en Gaard med en lille Besætning, hvor saa at sige Manden selv og en kyndig Medhjælper kan klare det hele. Hos mig, hvor der er Tale om Gaarde med indtil 600 Køer, staar man ikke alene overfor Uoverkommeligheden ved at skaffe den Kapital, der er nødvendig til disse Maskiner, men ogsaa overfor det samme, som vi kender fra elektriske Anlæg, at man maa have en højt lønnet kostbar Person til Maskinmester, som ikke har andet at gøre end at passe Apparatet, idet man ikke let vil kunne faa nogen anden til at passe Renholdelse, Eftersyn af Slittage og Skruer o. s. v. paa tilfredsstillende Maade. Altsaa vil jeg ikke, efter den Erfaring jeg har, skride til at anskaffe Malkemaskiner til mine Gaarde. Jeg har rigtignok en udmærket god Grund dertil: Jeg har ikke Raad til det.

Statskonsulent *A. P. Hansen*: Jeg har beskæftiget mig noget med Spørgsmaalet om Malkemaskiner i det sidste Par Aar og

har fulgt disse Maskiner i Virksomhed forskellige Steder; og det er vist ganske rigtigt, hvad der er fremhævet af Konsulent Ellbrecht, at vi kan ikke bygge nogen absolut paalidelig Slutning om Maskinernes gode eller daarlige Egenskaber i det lange Løb paa det Arbejde, der hidtil er udført, vi skal have Spørgsmaalet arbejdet meget mere igennem. Men jeg tror, at vi har lært noget, at der er maaske nogle Maskiner, som det er en fuldstændig rigtig Fremgangsmaade at pakke i Kasser og sende tilbage til de respektive Fabrikationssteder igen. Men jeg mener ved Siden af, at der er adskillige Erfaringer, der tyder paa, at der er Maskiner, som vil kunne faa Betydning i den Tid, der kommer; og jeg tror rigtignok i Modsætning til Kammerherre Oxholm, at det bliver for de store Gaarde, de faar Betydning, thi, saa vidt man kan se for nærværende Tid, er det de store Gaarde, der har de største Vanskeligheder med Malke-spørgsmaalet. Det er rigtigt, som det er fremhævet af Kammerherre Castenschiold, at naar vi om Morgenens staar med en Besætning paa 300 Køer og ikke kan faa malket dem, gaar det ikke alene ud over Mælken, men ogsaa over Køerne. Jeg tror, at navnlig for de store Gaarde er Sagen af meget stor Betydning; de bør ganske vist sikkert følge den med Opmærksomhed; men det er vistnok ogsaa saadan, at der er noget til Maalet endnu, før man er naaet saa vidt, at man kan sige, at der er en Maskine, som i alle Henseender er, som man kunde ønske den. Men Spørgsmaalet er jo ogsaa, om det er nødvendigt at stille den Fordring. Man maa dog maaske have Ret til at sige, at hvis Malke-maskinen kan præstere samme Arbejde som en god Gennemsnitsmalker kan gøre for nærværende Tid, er det saa rigtigt at stille større Fordringer? Vi faar heller ikke malket komplet med Haanden. Jeg tror, det er en Sag, som navnlig de større Landmænd skal følge med Interesse.

Kammerherre *Oxholm*: Naar jeg nævnte en lille Gaard som den, hvortil Maskinen passede bedst, var det fordi jeg mente, at dér kunde den bedst betale sig, idet jeg ikke kan se andet i dette Øjeblik, end at med de Priser, som de bedste Maskiner holdes i, og med de Priser, vi nu kan faa for vor Mælk, vilde jeg grumme nødig paatage mig det Kapitaludlæg for Malkemaskiner, som skal til for større Gaarde. Det være sagt i god Tid: Endnu har jeg ikke savnet Malkekraft, skønt vi malker 3 Gange daglig. Men det kan jo være, at den Tid kan komme, og saa bliver det maaske et Spørgsmaal, dersom de Priser holder sig, om man ikke hellere skal lade være med at malke Køer end købe urentable Maskiner dertil.

Regeringskonsulent *Rud. Schou*: Er det rigtigt, hvad jeg forstod, at Konsulent Ellbrecht sagde, at Renholdelsen var en vanskelig Ting, at man havde forsøgt at finde en Maade at gøre det paa, men at det ikke var lykkedes endnu? Jeg talte for nylig med Sekretæren i det engelske Landhusholdningsselskab; han kom ind paa at tale om Malkemaskiner, og han nævnte, at de derovre havde undersøgt Bakteriebestanden i Mælken fra Malkemaskinerne, og de havde gjort Forsøg paa at faa den ren, men det var ikke lykkedes. Naar Mælken havde henstaaet nogen Tid, blev den meget rigere paa Bakterier end ordentlig haandmalket Mælk; derfor vilde de ikke i England gaa ind paa at bruge Malkemaskiner til Forsyning af Byer med Flaskemælk. Det var deres Indtryk. Hvis jeg har forstaaet Konsulent Ellbrecht rigtigt, udtalte De, at man ikke havde fundet en Metode til at gøre Slangerne ordentlig rene.

Kammerherre *Castenschiold*: Kammerherre Oxholm og jeg er ikke enige. Jeg tror, det er de store Gaarde, der vinder ved det; jeg er gaaet over til Maskinmalkning og har ikke set noget endnu, som har frembudt Vanskeligheder. Min Staldkarl, som passer 36 Heste, passer ogsaa Motoren, og der har ingen Vanskelighed været; det gaar egentlig talt udmærket godt. Med Hensyn til Bakterier og den Slags Ting, tør jeg ikke tale med; de har ikke været synlige endnu, og jeg har ikke hørt nogen Klage over Mælken. Vi hørte, at Kammerherre Oxholm havde Overflod af Malkepiger. Men maa jeg spørge de Herrer, som ikke har det, hvorledes de tror, deres Køer bliver malkede af de Piger, eller halve Koner, som vi maa nøjes med? Jeg tror, at Maskinmalkningen er meget bedre for Koen. Og der kommer endnu et Moment til, om jeg gerne vilde spørge d'Hrr. om: Hvormange Køer har De, som er trepattede eller topattede, saa at de kan gøre Vanskeligheder ved Maskinmalkningen? Jeg tror ikke, vi faar mange Vanskeligheder, naar de bliver passede ordentligt, og det er langt lettere at efterse Malkningen efter Maskinen end efter de Damer og Herrer, som vi maa nøjes med.

Konsulent *Ellbrecht*: Jeg vil blot sige til Hr. Schou, at Forsøgene i Amerika har vist, at man nok kan rense nogenlunde tilfredsstillende; men en virkelig god Rensning kan man ikke faa selv ved Udkogning, Udskylning og Dypning i Sodaopløsning o. s. v. Forsøgene i Washington sluttede med at dyppe Maskindelene i Saltlage; dette skulde være det bedste.

Etatsraad *Chr. Hansen*: Min Mening om denne Sag er, at det vil gaa med Malkemaskinen her hjemme, som det er gaaet med saa mange andre Maskiner paa andre Omraader. Det

er blevet sagt, at vi har prøvet 3 forskellige Maskiner; men det er ikke erindret, at disse Maskiner bliver bedre Dag for Dag. Jeg har staaende nogle af de første, der kom her til Landet, idet det Firma, der lavede dem, er et, som jeg har staaet i Forbindelse med i over 30 Aar. Og Manden, som driver denne Virksomhed og er meget dygtig, sagde til mig: Det vil gaa herovre, som det gaar alle andre Steder: Aar for Aar bliver Maskinerne naturligvis bedre. Altsaa vi maa gaa ud fra, at det Standpunkt, hvorpaa Maskinerne er nu for Øjeblikket, er ikke det kommende Standpunkt; der sker absolut en Forbedring i saa Henseende. Hvad det Spørgsmaal angaar, om de er komne saa vidt, at man kan tilraade at bruge dem, maa jeg slutte mig til Konsulent Hansen. Jeg synes, det var en fornuftig Tale den, at det er meget tvivlsomt endnu, men under de Forhold, som Kammerherre Castenschiold nævnte, er det rigtigt at bruge dem. Jeg har tre Maskiner staaende; de er blevet mig forærede, fordi man har ment, at jeg var en kendt Mand i Landet; og jeg har haft den Nytte af dem, at jeg har haft lettere ved at faa Malkere, fordi de vidste, at jeg havde Maskinerne staaende. Det er jo ganske vist en billig Maade at faa Nytte af dem paa; den kan ikke anvendes overalt, og saa billigt faar Kammerherre Castenschiold det ikke gjort (Kammerherre Castenschiold: Faa Maskinen foræret?) nej, bedre malket, ene og alene fordi Folkene vidste, at der var en Malkemaskine paa Gaarden. Jeg tror, at den Sag vil blive gennemført, og jeg tror, at det her hjemme vil blive paa de store Gaarde. Ovre i Amerika er Forsøgene kun foretagne paa mindre Farme paa 20—30 Køer; men der er det ogsaa stærkt gennemført. I Fjor var Mr. Bird her, og da var der af hans Maskiner 3250 i Gang i New York State. Det er ikke saa faa.

Godsejer *de Lichtenberg*: Det er blevet sagt, at til at begynde med kunde man ikke malke paa Græs med Maskinen; men det siges nu, at man kan gøre det. Jeg vilde gerne høre en Udtalelse fra Konsulent Ellbrecht i den Retning.

Konsulent *Ellbrecht*: Ja, man har konstrueret en Slags »Foderhæk« eller noget af den Form til 4—5 Køer. Motoren og »Foderhækken« trækkes ud i Marken enten forbi Køerne, eller disse til Maskinerne. Dette har været gjort paa Storgaarden ved Haslev og, saavidt mig bekendt, ogsaa paa Ourupgaard.

Den ledende Præsident: Jeg tillader mig at takke Konsulenten for de interessante Meddelelser, De gav os om Malke-maskinernes Anvendelse.

Beretning om Prøver med Landbrugsredskaber
og -Maskiner. (Bilag.)

Den ledende Præsident: Konsulent Birk er desværre forhindret fra at være til Stede; men saafremt nogen ønsker at rette Spørgsmaal om denne Sag, er Assistent Dall til Stede og villig til at besvare dem.

Da ingen begærede Ordet, gik man over til den følgende Sag:

(Sluttes.)

Storbritanniens og Irlands Indførsel af Landbrugsprodukter i 1909.

Ogsaa for det forløbne Aar gælder, hvad »The Journal of the Board of Agriculture« skrev om Bretlands Landbrugsimport i 1908, at »i Løbet af de sidste 4—5 Aar er Stigningen i Indførselen af nogle af de vigtigste Landbrugsprodukter standset, og selv om Importhandelen i større eller mindre Grad er opretholdt, har den ikke vist nogen Tendens til at vokse«.

Indførselsværdien var i Fjor af:

Korn og Mel	83.1 Mill. £
Levende Kvæg og Faar	5.6 —
Kød, alle Slags.....	41.9 —
Smør	22.4 —
Ost	6.8 —
Æg	7.2 —

Den samlede Indførselsværdi af disse Fødemidler var ca. 167.1 Mill. £ eller ca. 3035 Mill. Kr. Ved Udgangen af 1907 var Folkemængden 44,801,000. Der er altsaa i Fjor indført af Landbrugsprodukter pr. Individ for ca. 68 Kr.

Denne store Indførsel af Landbrugsprodukter skyldes flere Grunde: den tætte Befolkning, de mange store Byer, Befolkningens Tilvækst og dens ikke blot absolut, men ogsaa relativt voksende Forbrug. Fra 1897 til 1907 er Storbritanniens og Irlands Befolkning forøget med ca. 450,000 aarlig eller ialt med ca. 4¹/₂ Mill., og regner man, at hvert Menneske forbruger for blot 100 Kr. Landbrugsprodukter om Aaret, vil det sige,

at der bruges for 45 Mill. Kr. mere hvert Aar af Landbrugsvarer. *) Samtidig er Pløjelandet formindsket, medens de permanente Græsgange ikke er tiltagne i samme Grad og Kreaturstyrken omtrent har holdt sig uforandret.

For Danmarks tre store Udførselsartikler til Storbritannien stiler Forholdet sig saaledes:

Af Smør indførtes der fra:

	1907.	1908.	1909.
	Cwts.	Cwts.	Cwts.
Danmark	1,789,310	1,800,169	1,764,027
Australien og Ny Zeeland..	894,579	620,959	663,200
Rusland	669,748	651,036	601,712
Frankrig	281,100	394,365	413,306
Sverige	244,399	284,364	312,142
Kanada	34,705	43,084	22,522
Nederlandene	168,462	244,346	148,567
Tyskland	7,056	2,698	2,965
Amerikas forenede Stater..	1,111	44,333	693
Andre Lande	119,686	125,467	133,699
Ialt	4,210,156	4,210,821	4,062,833

Gennemsnitsprisen for det indførte Smør var i Fjor 110 sh. 4 d. pr. cwt. mod 114 s. 4 d. i 1908 og 106 s. 6 d. i 1907.

Indførselen af Bacon udgjorde:

Fra	1907.	1908.	1909.
	Cwts.	Cwts.	Cwts.
Danmark	1,799,787	2,049,513	1,809,745
Amerikas forenede Stater..	2,599,817	2,858,312	2,189,053
Kanada	873,340	687,759	443,386
Andre Lande	92,661	90,158	183,279
Ialt	5,365,605	5,685,742	4,625,463

I Modsætning til tidligere Aar har Kanada i de sidste 5 Aar ikke forøget sin Udførsel til Storbritannien, ja Udførselen er endog gaaet betydelig tilbage. Den udgjorde i 1905 og 1906 hhlvs. 1,191,000 og 1,190,000 cwts. I 1905 udførte Danmark kun 280,000 cwts. Bacon til England mere end Kanada, men i Fjor

*) Hos den anden Kunde af vore Landbrugsvarer, Tyskland, tiltager Befolkningen for Tiden med ca. 800,000 om Aaret.

ca. 1,366,000 cwts. mere. Den samlede Tilførsel var i Fjor mindre end i noget andet Aar siden 1896. Gennemsnitsprisen for det indførte Flæsk var 59 s. 8 d. pr. cwt., hvilket var 8 s 9 d. højere end Værdien i 1908 og 4 s. 4 d. højere end i 1907. Den i Fjor opnaaede Pris er den højeste, der er betalt i en Periode af omtrent 40 Aar, idet man skal tilbage til 1870 for at finde en højere Pris.

Tilførslerne af Æg udgjorde:

Fra	1907.	1908.	1909.
	St. Hundr.	St. Hundr.	St. Hundr.
Rusland	7,261,275	7,238,483	8,154,635
Danmark	3,665,290	3,787,670	3,428,200
Tyskland.....	1,456,083	1,194,012	612,817
Frankrig.....	774,467	951,285	1,047,860
Italien	1,462,125	1,316,362	875,758
Østrig-Ungarn	2,299,529	1,987,671	1,300,246
Kanada	112,186	50,393	3,984
Andre Lande.....	1,536,946	1,684,194	2,286,941
Ialt...	18,567,901	18,210,070	17,710,441

I de sidste 5 Aar er Ægimporten aftaget, og Grunden hertil maa muligvis søges i den Udvikling af Fjerkræavl, der finder Sted i England og som bevirker, at Hjemmeproduktionen kan dække en større Del af Forbruget end tidligere. Gennemsnitsprisen for de indførte Æg var pr. stort Hundrede 8 s. 2 d. mod 7 s. 10³/₄ d. i Forfjor og 7 s. 8¹/₄ d. i 1907.

Værdien af det fra Danmark indførte Smør, Flæsk og Æg er angivet til:

	1907.	1908.	1909.
	£	£	£
Smør.....	10,034,816	10,658,395	10,233,370
Flæsk	5,364,217	5,680,923	5,801,382
Æg.....	1,711,823	1,765,620	1,698,329
Tilsammen...	17,110,856	18,104,938	17,733,081

Den samlede Importværdi af disse 3 Produkter var alt-
saa i 1907 ca. 310¹/₂ Mill. Kr., i 1908 ca. 329 Mill. Kr. og i Fjor
ca. 322 Mill. Kr.

Naar Værdien lægges til Grund, var Indførselen til det forenede Kongerige fra fremmede Lande og fra de britiske Besiddelser følgende:

Af	Fra fremmede Lande.		Fra britiske Besiddelser.	
	Mill. £		Mill. £	
	1899.	1909.	1899.	1909.
Bacon	9.6	12.4	0.8	1.4
Æg.....	4.8	7.2	0.2	0.02
Smør.....	15.4	19.0	1.8	3.5

Af samtlige Landbrugsprodukter kommer der, naar Værdien lægges til Grund, mellem 25—30 pCt. fra de britiske Besiddelser, men af Flæsk, Smør og Æg kun mellem 11—12 pCt. For 10 Aar siden, i 1899, kom der af de 3 Produkter mellem 8—9 pCt. fra de britiske Besiddelser. Den eneste Landbrugs-vare, disse leverer mere af end fremmede Lande, er Ost (Kanada, Ny Zeeland).

Den svenske Landbrugsstyrelse har fornylig udsendt en Indberetning af Sveriges Landbrugsudsending i England om dettes Indførsel af Landbrugsprodukter i Aaret 1908. Det fremhæves heri, at Aarsagen til, at Kanadas Udførsel af Bacon er aftagende, bl. a. maa søges deri, at de kanadiske Landmænd mere og mere kommer til den Overbevisning, at Smørtilvirkning i Forbindelse med Baconproduktion kun er lidet rentabel for dem paa Grund af Konkurrencen med Danmark. De gaar derfor i stigende Grad over til Ostetilvirkning som mere lønnende. Ligeledes fremhæver den svenske Landbrugsudsending, at Ny Zeeland i de senere Aar har formindsket Smør-, men forøget Osteproduktionen, da Konkurrencen paa det engelske Marked er langt mindre for Ostens end for Smørrets Vedkommende.

Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles Bibliotek. *)

Forøgelse i Oktober 1909.

Afvelföreningens för Ayrshjreboskap i Finland, årsberättelse för 1908. Helsingfors 1909.

Svenska allmogahem. Utg. af *G. Carlsson*. Stockholm 1909.

Arenander, E. O.: På hvilka sätt kunna kostnaderna för mjölkornas utfodring netbringas? Gefle 1909.

Arnim-Schlagenthin: Der Kampf ums Dasein und züchterische Erfahrung. Berlin 1909.

Bericht über die Studienreise von Nahrungsmittelchemikern nach Holland 4.—9. Oktober 1908. Haag 1909.

[Handler væsentligst om holl. Mejerier.]

Brown, E.: Races of domestic poultry. London 1906.

Brunet, R.: Le matériel viticole. Paris 1909.

Disselhorst, R.: Die Tierseuchen, soweit sie unter das deutsche Reichsviehseuchengesetz vom 18. Mai 1909 fallen. In 21. Vorlesungen für Landwirte und Studierende der Landwirtschaft. Berlin 1909.

Du Bois Reymond, R.: Physiologie des Menschen und der Säugetiere. Berlin 1909.

Grundmann, K.: Tranekjaer, ein dänischer Grossbetrieb, vorbildlich für Deutschland. Hannover 1909.

Petit guide du musée d'agriculture royal hongrois. Budapest 1909.

Hall, A. D.: Fertilisers and manures. London 1909.

Hess, J.: Die Bedeutung der Handelsgewächse für die Landwirtschaft in Unter-Elsass. Berlin 1909.

Hollmann: Gras- und Kleesamengewinnung in Dänemark. Berlin 1909.

Kalkmergel (koolzure Kalk) zijn beteekenis bij de bemeding onzer cultuurgewassen. Een reisje naar de Westfälische Kalkwerke van Böcker, Hessing und vom Berge te Oeding i/W. 1909.

*) Landmænd og Personer uden for Kjøbenhavn vil som Regel kunne faa Bøger tilsendt direkte fra Biblioteket mod Indsendelse af Kvittering (1 for hvert Skrift) og mod Betaling af Bibliotekets Udlæg til Frimærker samtidig med Tilbagesendelsen, som maa finde Sted i forsvarlig Indpakning inden 1 Maaned efter Laanet.

- King, F. H.*: The soil. Its nature, relations, and fundamental principles of management. New York 1907.
- Maatregelen ter hervorming van het pachtwezen in Groot-Britannië en Ierland. 's-Gravenhage 1909.
- Martiny, B.*: Bericht üb. die Hauptprüfung der Milchflaschen-Spülmaschinen und Vorprüfung neuer Molkereigeräte Stuttgart 1909. Berlin 1909.
- Mörner, R.*: Några utvecklingslinier för Norrlands jordbruk. Gefle 1908.
- Neumann*: Landwirtschaftliche Gesellschaftsreise durch die Schweiz. Berlin 1909.
- Norges Landbrukshøiskole 1859—1909 ved *N. Ødegaard*. Krist. 1909.
- Orenstein, O.*: Ueber den Einfluss der Geschicklichkeit des Melkers auf die Milchsekretion. Berlin 1909.
- Petit, A.*: Électricité agricole. Paris 1909.
- Program and rules of the international agricultural exhibition to be held at Palermo (Buenos Aires) by the Sociedad Rural Argentina July 1910. Buenos Aires 1909.
- Schlotfeldt, E.*: Jagd-, Hof- und Schäferhunde. 2. Aufl. Berlin 1909.
- Schmidt, B.*: Ueber Vererbungserscheinungen beim Rinde. Königsberg 1909.
- Strecker, W.*: Erkennen und Bestimmen der Wiesengräser im Blüten- und blütenlosen Zustande. 5. Aufl. Berlin 1909.
- Svenska Ayrshireföreningens register 1908. VIII. Stockholm 1909.
- Thorun, E.*: Beiträge zu den Fragen der Bodenbonitierung, insbesondere der Korngrösse und des Kalkgehaltes der Bodenschichten, an der Hand der Untersuchung samländischer Böden. Giessen 1908.
- Wahnschaffe, F.*: Die Oberflächengestaltung des norddeutschen Flachlandes. 3. Aufl. Stuttgart 1909.
- Whitson, A. R.* and *Stoddard, C. W.*: Factors influencing the phosphate content of soils. Madison 1909.
- Wohlin, N.*: Den jordbruksidkande befolkningen i Sverige 1751—1900. Statistisk-demografisk studie på grundval af de svenska yrkesräkningarna. Stockholm 1909.
- Woll and Humphrey*: Milking machine experiments. Madison 1909.

Forøgelse i November—December 1909.

- Bateson*: Mendel's principles of heredity. Cnmbridge 1909.
- Bölsche*: Das Pferd und seine Geschichte. Berlin 1909.
- Burnett*: Foods supplementary to corn in fattening pigs. The effect of food on breaking strength of bones. Lincoln 1908.
- Campbell*: Campbell's 1907 soil manual. A complete guide to scientific agriculture as adapted to the semi-arid regions. Lincoln 1909.

- Compte-rendu des travaux et des excursions du 3. congrès international de laiterie. La Haye-Scheveningue 1907. Amsterd. 1908.
- Curot*: Fécondation et stérilité dans les espèces domestiques. Paris 1908.
- Darwin and modern science. Essays in commemoration of the centenary of the birth of Charles Darwin and of the fiftieth anniversary of the publication of *The origin of species*. Edited by A. C. Seward. Cambridge 1909.
- Freund*: Milchwirtschaftliche Maschinen und Geräte. I. Berlin 1908.
- Frost*: Flachsbaum und Flachsindustrie in Holland, Belgien und Frankreich. Berlin 1909.
- Hahn*: Die Entstehung der Pflugkultur (unseres Ackerbaus). Heidelberg 1909.
- Hart, Mc. Collum and Fuller*: The role of the phosphorus in the nutrition of animals. Madison 1909.
- Hollmann und Skalweit*: Gras- und Kleesaaten, Gewinnung und Handel in Dänemark, Grossbritannien und Irland. Berlin 1909.
- Horne*: Grundtræk af Huspattedyrenes Anatomi med fysiologiske Bemærkninger. Kristiania 1909.
- Ihne*: Ueber Beziehungen zwischen Pflanzenphänologie und Landwirtschaft. Berlin 1909.
- Jordbruksarbetarenes lönevillkor och tillgång på jordbruksarbetare i Finland. Helsingfors 1909.
- Landarbeit und Kleinbesitz. Herausg. von R. Ehrenberg. Heft 7. Berlin 1909.
- Maschinenprüfungen. I. Berlin 1909.
- Meddelande från Centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet. Nr. 1—12. Stockholm 1908—09.
- Mejerirörelsen i Finland år 1907. Helsingfors 1909.
- Milching machines. Lincoln 1908.
- Müller*: Das Problem der sekundären Geschlechtsmerkmale und die Tierzucht. Stuttgart 1908.
- Neumann*: Neue Erfahrungen über die Düngung mit Stickstoffkalk. Magdeburg 1906.
- Parow*: Handbuch der Kartoffeltrocknerei. Berlin 1907.
- Radl*: Geschichte der biologischen Theorien seit dem Ende des 17. Jahrhunderts. I.—II. Leipzig 1905—09.
- Schindler*: Der Getreidebau auf wissenschaftlicher und praktischer Grundlage. Berlin 1909.
- Snyder*: Crop production in western Nebraska. Principles of cultivation. Lincoln 1909.
- Agricultural statistics, Ireland 1908—09. Report and tables relating to Irish agricultural labourers. Dublin 1909.
- Wagner*: Versuche über Wiesendüngung. Berlin 1909.
- Weismann*: Die Selektionstheorie. Eine Untersuchung. Jena 1909.
-